

Identifikační údaje

Lokalita	Ústí nad Labem
Obec	Ústí nad Labem
Okres	Ústí nad Labem
Kraj	Ústecký kraj
Katastrální území	Střížovice u Ústí nad Labem, kód: 623288
GPS souřadnice	50° 39' 36.9" 14° 2' 12.4"
Německý název	Aussig an der Elbe
Vlastnictví	Nezjištěno
Kontakt	-
Vlastník	-
Stav	Srovnán se zemí, bez připomínky
Opuštěno	Ne

Ústí nad Labem (německy Aussig an der Elbe) je statutární město na severozápadě Čech a centrum stejnojmenného okresu. V roce 2011 zde trvale žilo 93.000 obyvatel.

V latinských zápisech je doložen z roku 1368 (v zápisech pražských benediktinů u sv. Jiří) název Vsk super Albium. V nadpisu Městské knihy soudní a pamětní, založené roku 1438 v rámci obnovy města 12 let po dobytí husity a vedené do roku 1514, byl užit název Austia super Albea.

Přemysl Otakar II. povýšil Ústí na město, pravděpodobně v polovině 13. století. Výsady, které město dostalo od svého zakladatele, potvrdil a rozšířil Jan Lucemburský. Město se řídilo magdeburským právem, mělo svobodné právo plavby i právo mílové.

Vrcholného rozvoje dosáhlo město v druhé polovině 16. a v prvním desetiletí 17. století. Díky tomu, že se nezúčastnilo nezdařeného povstání proti Ferdinandovi I. roku 1547, nebylo potrestáno a domohlo se alespoň relativní hospodářské prosperity. Od druhé poloviny 16. století dochází v Ústí především v důsledku imigrace obyvatelstva k značnému posílení německého žilvu, který postupně převládá.

Třicetiletá válka, během níž se Ústí stalo sedmkrát obětí nejrůznějších tažení, přinesla městu velký úpadek. Ten byl také příčinou vleklé populační krize trvající déle než dvě staletí. V následujících letech zůstalo Ústí nad Labem po dlouhou dobu jen malým zemědělským střediskem s počtem obyvatel nepřesahujícím 2 000 a to až do roku 1830, kdy v důsledku bouřlivého průmyslového rozvoje začala populace neobvykle narůstat.

Dobové prameny z těchto let uvádějí, že obyvatelé Ústí se zabývají zemědělstvím, pěstováním vinné révy a okurek, obchodem a dopravou ovoce a uhlí po Labi. Z řemesel a průmyslu je v Ústí zastoupeno tkalcovství, soukenictví, jirchářství, výroba barev, papírny, prýmkařství a drobná domácí výroba, v okolí města je otevřeno na 60 hnědouhelných dolů.

První most přes Labe, určený pro dopravu silniční i železniční byl zkonstruován roku 1872, město tím získalo spojení na plánovanou Berlínsko-Bagdádskou železnici a další důležitá místa. Sedm let po dokončení železnice na Prahu byl zahájen provoz na trati do Teplic prodloužené v roce 1870 až do Chomutova. Výhodná železniční i lodní dopravní spojení a snadno dosažitelné zdroje energie v podobě mocných nalezišť hnědého uhlí v těsné blízkosti města, přispěly k jeho rozsáhlé industrializaci. Koncem 19. století předčil ústecký labský přístav objemem přepravovaného zboží dokonce i Terst, do té doby největší v Rakousko-Uhersku a stal se tak nejvýznamnějším přístavem celého mocnářství.

Po uzavření Mnichovské dohody bylo město jako součást Sudet 9. října 1938 připojeno k Německé říši.

V období let 1945 až 1948 bylo z regionu vysídleno na 53 000 Němců. Na jejich místa přišli osídlenci z českých zemí, Slovenska, Rumunska a Sovětského svazu, čímž v této oblasti došlo ke zprětrhání kulturních a historických tradic a snížení úrovně vzdělanosti obyvatel. 31. července 1945 se v Ústí odehrál neobjasněný masakr německého obyvatelstva, při kterém bylo zabito asi 80-100 lidí.

Po převzetí vlády komunisty se pokračovalo s odstraňováním válečných škod a rozvíjel se těžký průmysl. Na začátku 60. let město přijímá plán komplexní přestavby, který počítá se zbouráním drtivé většiny historické zástavby v centru a nahrazení moderní výstavbou. Ten se poté uplatňuje především v 70. a 80. letech, kdy jsou prováděny rozsáhlé plošné asanace, budují se nové masivní objekty na místech původní zástavby, dopravní stavby a celkově se mění ráz městského jádra.

Bývalý hřbitov u hřbitovní kaple sv. Materny (Lidické náměstí)

Kostel sv. Materny se hřbitovem a špitálem, to byly původní stavby na dnešním Lidickém náměstí v Ústí nad Labem. Kostel, špitál a bývalý hřbitov zaujímaly plochu východní části dnešního Lidického náměstí před budovou magistrátu. Vlastní kostel stál blízko u jeho severovýchodního rohu.

První dochovaná písemná zmínka o zdejším kostelíku sice pochází až z roku 1327, postaven byl zřejmě už v poslední čtvrtině 13. století. Kostel fungoval do roku 1856, zbourán byl jako poslední část celého areálu rok 1895.

Hřbitov fungoval do roku 1872, pak místo něho byl zřízen park.

Počet obyvatel v roce 1930 - 43.793

Počet obyvatel v roce 2011 - 93.00

Zdroj: Wikipedia, Český statistický úřad, Mapy.cz, webové stránky obce/města, Katastrální úřad, Omnium, Památkový katalog

Odkaz: Ivan Grisa, dle Kaiser - Kaiserová (ed.): Dějiny města Ústí nad Labem, Albis International 1995, 30.3. 2011

Odkaz: L. Pölzl, Leben und Kraft durch kommunales Schaffen der Stadt Aussig 1918-1938, Ústí nad Labem 1938. Die sudetendeutsche Selbstverwaltungskörper, Band 3 Aussig, vyd. R. Lodgman von Auen a E. Stein, Berlín 1929 (<https://www.usti-nad-labem.cz/dejiny/1918-38/ul-6-26.htm>)

Fotogalerie

Technické fotografie